ZEMĚMĚŘIČSKÝ VĚSTNÍK 7 1937
ČASOPIS SPOLKU ČS. ZEMĚMĚŘIČŮ
XXV. ROČNÍK – V PRAZE 5. ZÁŘÍ 1937.

Grafická rekonstrukce stanoviska a vnitřní orientace z jednoho svislého snímku.

M. Menšík, asistent Čes. vys. učení technického v Praze.

Jest dán svislý snímek terénu bez znalosti vnitřní orientace, tedy hlavního bodu h a distance D. Podaří-li se nám k fotografiím a_s, b_s, c_s, d_s, e_s pěti různých bodů v prostoru stanoviti jejich situaci v půdorysu, možno sestrojiti půdorys o_1 stanoviska aparátu. Bude to uzlový bod v půdorysně, t. j. průsečík spojnice středu promítání o s druhým středem promítání o', který jest v nekonečnu na kolmici vedené bodem o k půdorysně, považujeme-li totiž půdorys situace za středový průmět z nekonečně vzdáleného o'.

Tuto úlohu pozemní fotogrametrie zvanou problémem pěti paprsků, nebo jinak též šesti bodů, možno řešiti přesně analyticky velmi zdlouhavou cestou. Graficky pak dosti rychle avšak přibližně, vzhledem k rýsovacím nepřesnostem, pomocí projektivní geometrie.

Budiž popsáno jedno z nejkratších řešení pro grafickou rekonstrukci stanoviska, které jest zároveň i dostatečně přesné, neleží-li ovšem náhodou půdorys stanoviska o_1 blízko kuželosečky zvané nebezpečné, určené body a_1, b_1, c_1, d_1, e_1 (obr. 1). Je-li o_1 na této kuželosečce, pak dále uvedené kuželosečky K, K' musí míti pět společných bodů, čili splynou a úloha jest nemožná.

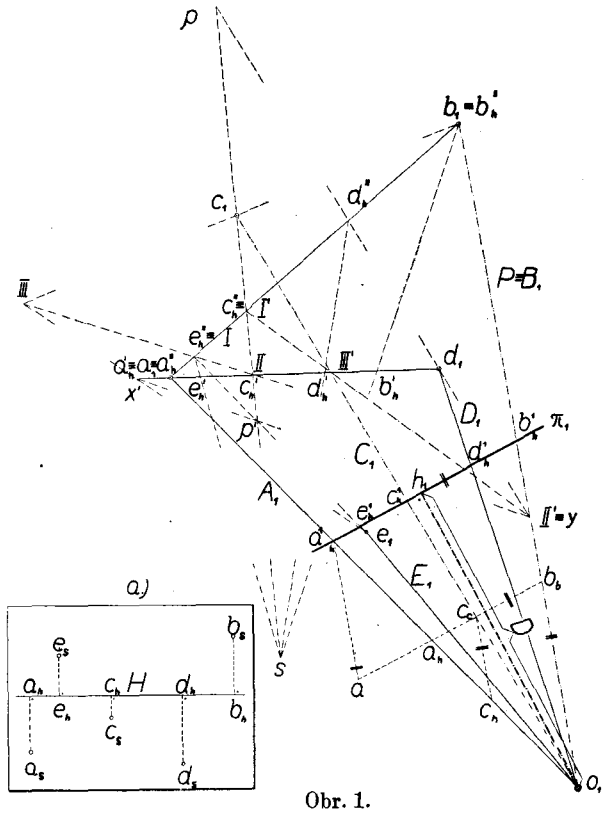

Obr. 1.

Geometrickým místem bodů v půdorysu, ze kterých libovolné čtyři na př. a_1, b_1, c_1, d_1 (z pěti daných a_1, b_1, c_1, d_1, e_1) jsou promítány čtveřinou paprsků A_1, B_1, C_1, D_1 o dvojpoměru $\delta = (a_h\, b_h\, c_h\, d_h) = (a_1\, b_1\, c_1\, d_1)$ jest kuželosečka K určená těmito body a zmíněným dvojpoměrem δ. Jsou totiž body a_h, b_h, c_h, d_h pravoúhlými průměty fotografií bodů a_s, b_s, c_s, d_s do horizontu H (obr. 1 a)[1]) či alespoň do směru s ním

[1]) Tentýž význam mají stejně označené body i v dalších obrázcích.

rovnoběžným, protože druhý střed promítání o' jest v nekonečnu. Druhá kuželosečka K' nechť jest určena zbývajícím bodem e_1 a dalšími třemi na př. a_1, b_1, c_1 a konečně opět podmínkou, aby z dalších bodů kuželosečky se tyto promítaly čtveřinou paprskovou o dvojpoměru $\delta' = (a_h\, b_h\, c_h\, d_h) = (a_1\, b_1\, c_1\, e_1)$. Obě kuželosečky K, K' protínají se ve čtyřech bodech, z nichž a_1, b_1, c_1 jsou již známé a čtvrtý jednoznačně určený jest hledaným půdorysem stanoviska o_1 (viz problém rovinné projektivnosti), tedy bodem, ze kterého se řada bodů a_1, b_1, c_1, d_1, e_1 promítá svazkem paprsků A_1, B_1, C_1, D_1, E_1, projektivním s řadou bodů $a_h, b_h, c_h, d_h\, e_h$. Aby kuželosečka $K\,(a_1\, b_1\, c_1\, d_1\, \delta)$ byla pro další konstrukci náležitě připravena a abychom se vyhnuli na př. nepřesnému Chaslesovu způsobu sestrojení tečny kuželosečky v některém z jejich bodů pomocí daného dvojpoměru δ, můžeme postupovati takto:

Spojme libovolné dva body z pěti daných na př. $a_1\, b_1$ a promítněme ze středu s do této přímky úsečku $a_h\, b_h$ tak, aby bylo $a_1 = a''_h$ a $b_1 \equiv b''_h$, kde $a''_h, b''_h, c''_h \ldots$ jsou středové průměty bodů $a'_h, b'_h, c'_h \ldots$ Vedeme proto bodem a_1 a některým dalším d_1 přímku, přeneseme sem od a_1 na jednu nebo na druhou stranu úsečky $a_1\, b'_h = a_h\, b_h$, $a_1\, c'_h = a_h\, c_h \ldots$ Průsečík spojnic $c_1\, c'_h . b_1\, b'_h \equiv s$ stanoví střed perspektivity obou řad na přímkách $a_1\, d_1$ a $a_1\, b_1$, ze kterého promítnu i body $a'_h\, b'_h\, c'_h\, d'_h\, e'_h$ do a''_h, $b''_h, c''_h, d''_h, e''_h$, tedy bude platit

$$s\,(a'_h\, b'_h\, c'_h\, d'_h\, e'_h) \barwedge s\,(a''_h\, b''_h\, c''_h\, d''_h\, e''_h) \text{ a tudíž i}$$
$$s\,(a_h\, b_h\, c_h\, d_h\, e_h) \barwedge s\,(a''_h\, b''_h\, c''_h\, d''_h\, e''_h).$$

Stanovme průsečík p přímky $c_1\, c''_h$ s přímkou $d_1\, d''_h$. Z tohoto bodu se promítají body a_1, b_1, c_1, d_1 ve čtveřině paprskové o daném dvojpoměru δ, jest tudíž bod p dalším bodem kuželosečky K. Podobně lze dokázat, že i $p' \equiv c_1\, c''_h . e_1\, e''_h$ jest dalším bodem druhé kuželosečky K'. Obě kuželosečky jsou nyní úplně stanoveny každá pěti body $K\,(a\,b\,c\,d\,p)$, $K'\,(a\,b\,c\,e\,p')$. K sestrojení jejich společného čtvrtého průsečíku o_1 použijme Weyrovy věty[2]). Za zvrhlou kuželosečku svazku kuželoseček o základních bodech a_1, b_1, c_1 zvolme příkladně onu, která se rozpadá ve dvě přímky $a_1\, d_1$ a $c_1\, c'_h$. Ta protíná kuželosečku K v bodech a_1, d_1 a c_1, p a kuželosečku K' v bodech a_1, x' a c_1, p'. Zbývající neznámý průsečík x' leží tudíž na $a_1\, d_1$ a lineárně jej sestrojíme Pascalovou přímkou, volíce $a_1 \equiv 1$, $b_1 \equiv 2$, $c_1 \equiv 3$, $p' \equiv 4$, $e_1 \equiv 5$, $x' \equiv 6$, abychom ji totiž stanovili bez dalšího rýsování jako spojnici bodů $I \equiv e''_h$, $II \equiv c'_h$. Pomocí bodu III určen hledaný průsečík x'. Průsečík spojnic $x'\, p' . d_1\, p \equiv y$ dává bod, kudy prochází přímka $P \equiv B_1$, spojující neznámý půdorys stanoviska o_1 s bodem svazku kuželoseček b_1. Opětným použitím Pascalovy přímky ($I' \equiv c''_h$, $II' \equiv y$) získáme průsečík o_1 této přímky s kuželosečkou K (číslujeme nejvýhodněji: $a_1 \equiv 1$, $b_1 \equiv 2$, $o_1 \equiv 3$, $c_1 \equiv 4$, $p \equiv 5$, $d_1 \equiv 6$). Protože na kuželosečce K' jest k disposici šest bodů $K'\,(a\,b\,c\,d\,e\,p'\,x')$, můžeme půdorys stanoviska o_1 sestrojiti pro kontrolu také jako průsečík přímky P s kuželosečkou K' určenou body a, b, c, e, p' nebo a, b, c, e, x'. Ostatní čtyři možnosti a, b, c, p', x — a, b, e, p', x' — a, e, c, p', x' — e, b, c, p', x' — nepoužijeme, abychom se vyhnuli nepřesnostem plynoucích z toho, že dva z pěti určujících bodů vznikly konstruktivně, kdežto při naší volbě pouze jeden.

Nastane-li zvláštní případ, kdy půdorysy tří bodů a_1, b_1, c_1 jsou na téže přímce (obr. 2), pak se uvedené konstrukce podstatně zkrátí. Opět zvolíme přímku na př. $a_1\, d_1$, naneseme sem od a_1 na jednu nebo na druhou stranu úsečky $a_1\, b'_h = a_h\, b_h$, $a_1\, c'_h = a_h\, c_h, \ldots$, podle toho kam chceme, aby vyšel střed perspektivity. Ten jest dán průsečíkem spojnic $s \equiv b_1\, b'_h . c_1\, c'_h$ a z něho promítnu i body $a'_h, b'_h, c'_h, d'_h, e'_h$ do $a''_h, b''_h, c''_h, d''_h, e''_h$. Jak prve dokázáno, budou $p \equiv c_1\, c'_h . d_1\, d''_h$ a $p' \equiv c_1\, c'_h . e_1\, e''_h$ další dva body kuželoseček K resp. K'. Kuželosečka zvrhlá K složená z přímek

[2]) Libovolná kuželosečka ze svazku kuželoseček o čtyřech základních bodech, která jde dvěma základními body, protíná ostatní kuželosečky svazku v párech bodových, jejichž spojnice procházejí týmž bodem spojnice obou zbývajících základních bodů. Eduard Weyr: Erweiterung des Satzes von Desargues nebst Anwendungen. (Sitzungsberichte der Akademie der Wissensch., Vídeň, sv. LVIII.)

$a_1 b_1 c_1$ a $d_1 p$, kuželosečka K' také degenerovaná a složená z přímek $a_1 b_1 c_1$ a $e_1 p'$ potom musí nevyhnutelně míti čtvrtý společný průsečík $o_1 \equiv d_1 p \,.\, e_1 p'$, tedy půdorys stanoviska.

Zbývá nyní sestrojiti půdorys π_1 posice desky a tím i hlavní bod h a distanci D. Ke grafické konstrukci můžeme použíti výsledku analytického výpočtu. Paprsky A_1, B_1, C_1, D_1, E_1, promítají body a_1, b_1, c_1, d_1, e_1 svazkem paprsků o středu o_1. Svazek jest v neznámé vzdálenosti D rovné distanci protnut svislou fotografickou deskou ve snímcích bodů a zde v půdorysu objeví se tudíž deska jako přímka π_1 a zmíněné body mají na ní své půdorysy $a^1{}_h, b^1{}_h, c^1{}_h, d^1{}_h, e^1{}_h$. Abychom sestrojili polohu přímky π_1 postačí, aby alespoň tři body z těchto pěti byly na příslušných promítacích paprscích, neboť dva nestejnorodé útvary projektivní, t. j. svazek paprskový $o_1 (A_1 B_1 C_1 \ldots)$ a řada bodová $\pi_1 (a^1{}_h b^1{}_h c^1{}_h \ldots)$ mající tří dvojice prvků incidentní, mají takové i ostatní a proto i zbývající dva body musí ležeti na odpovídajících paprscích; oba útvary jsou tedy jak patrno perspektivní. Zvolme jeden z paprsků na př. A_1 za osu X a počátek pravoúhlých souřadnic položme do o_1. Za tři incidentní dvojice zvolme obě krajní a jednu střední $a^1{}_h A_1$, $c^1{}_h C_1$ a $e^1{}_h E_1$. Rovnice paprsků A_1, C_1, E_1 budou

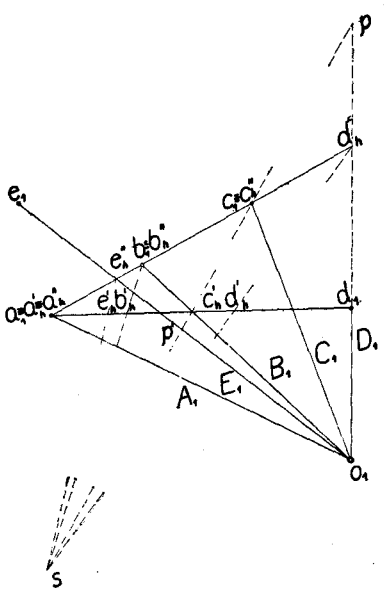

Obr. 2.

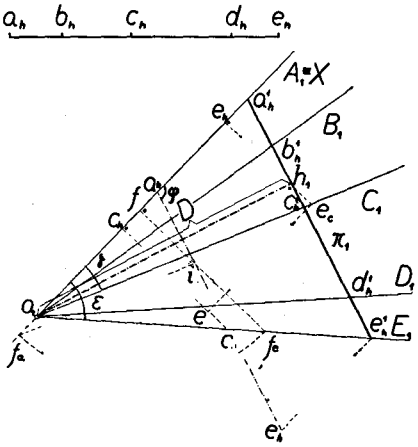

Obr. 3.

$$
\begin{aligned}
y &= 0 \\
y &= k_1 x, \\
y &= k_2 x
\end{aligned}
\tag{1}
$$

rovnice hledané polohy půdorysu desky potom

$$\pi_1 \equiv y = kx + q.$$

Podmínka, aby $a^1{}_h, c^1{}_h, e^1{}_h$ ležely na A_1, C_1, E_1 plyne z rovnic (1):

$$
\begin{aligned}
x_{a^1{}_h} &= -\frac{q}{k}, & y_{a^1{}_h} &= 0, \\
x_{c^1{}_h} &= \frac{q}{k_1 - k}, & y_{c^1{}_h} &= \frac{k_1 q}{k_1 - k}, \\
x_{e^1{}_h} &= \frac{q}{k_2 - k}, & y_{e^1{}_h} &= \frac{k_2 q}{k_2 - k}.
\end{aligned}
\tag{2}
$$

Abychom vypočetli neznámou směrnici k přímky π_1, dosaďme do rovnic vyjadřujících podmínky, že $a_h e_h = a^1{}_h e^1{}_h = M$, $a_h c_h = a^1{}_h c^1{}_h = M'$, tedy

$$M = \sqrt{(x_{e_h} - x_{a_h})^2 + (y_{e_h} - y_{a_h})^2},$$

$$M' = \sqrt{(x_{c_h} - x_{a_h})^2 + (y_{c_h} - y_{a_h})^2}.$$

Spojením s rovnicemi (2) obdržíme

$$M = \frac{q k_2 \sqrt{1 + k^2}}{k (k_2 - k)},$$

$$M' = \frac{q k_1 \sqrt{1 + k^2}}{k (k_1 - k)}.$$

Odtud

$$\frac{M}{M'} = \frac{k_2 (k_1 - k)}{k_1 (k_2 - k)},$$

čili

$$k = \frac{M' - M}{M'_{k_2} - M_{k_1}} \cdot k_1 k_2. \tag{3}$$

Tento výraz můžeme snadno graficky sestrojit vzhledem k tomu, že $k_1 = \operatorname{tg} \gamma$, $k_2 = \operatorname{tg} \varepsilon$ a $k = \operatorname{tg} \varphi$. Nanesme (obr. 3) od počátku na paprsek A_1 délky $M = o_1 e_h$, $M' = o_1 c_h$ a $M' - M = o_1 f$. Vztyčme zde kolmice ku A_1, jichž úseky budou:

$$e_h e_c = M \cdot \operatorname{tg} \gamma,$$
$$c_h c_e = M' \cdot \operatorname{tg} \varepsilon,$$
$$f f_e = (M' - M) \cdot \operatorname{tg} \varepsilon.$$

Rozdíl $e c_e = e_h e_c - c_h c_e$ stanoví hodnotu jmenovatele rovnice (3) a úsečka $f f_e$ bude $(M' - M) \cdot \operatorname{tg} \varepsilon$. Učiňme dále $f f_a = f f_e$ a veďme $f_a i \parallel C_1$; potom jest úsečka $f i = (M' - M) \operatorname{tg} \gamma \operatorname{tg} \varepsilon$, čitatelem zlomku v rovnici (3). Nanesme $f a_h = e c_e$ (pro $c_e e < 0$ nanesu v opačném, pro $c_e e > 0$ v souhlasném směru od f s přenesenou úsečkou $f f_a$), čímž obdržíme hledaný úhel φ, který svírá A_1 s π_1. Pro $c_e e = 0$ jest $\varphi = 90^0$. Posuneme konečně $a_h e_h$ rovnoběžně tak, až koncový bod e_h přejde do polohy e_{1h} na E_1 a $\pi_1 \equiv a^1{}_h e^1{}_h \# a_h e_h$.

Kratší bude řešení pomocí vztahu afinního. Bod c_h úsečky $a_h b_h$, jejíž dva koncové body pohybující se po trajektoriích $A_1 B_1$ vytvoří elipsu o středu o_1 a jednom poloměru $o_1 c = M' = a_h c_h$ (obr. 4). Vztyčme kolmici $o_1 a \perp B_1$ (konstrukce se náležitě upraví, použijeme-li kolmice na jiný promítací paprsek), kde $o_1 a = M = a_h b_h$ a $a c''_h = M' = a_h c_h$. Sestrojme $a a_h \parallel c''_h c_h \parallel B_1$ a $a_h b_h \perp B_1$, pak jest c_h bodem elipsy a to v nejvzdálenější poloze od B_1, tedy $c_h c''_h$ bude tečnou v onom bodu a poloměry $o_1 c$ a $o_1 c_h$ jsou sdružené. Tím elipsa stanovena a hledejme průsečík $c^1{}_h$ jejího průměru C_1. Kružnice K' nad $o_1 c$ jako poloměrem jest ku elipse afinní, kde, zvolíme-li $c_h c'_h$ za směr, bude B_1 osou afinity; poloměru $o_1 c_h$ odpovídá $o_1 c'_h \perp B_1$. K paprsku C_1 určen afinní $C' \equiv o_1 d'$, při čemž $d d' \parallel B_1$ a d'' bodem to na kružnici K'' [o středu v o_1 a poloměru $o_1 c''_h$, neboť charakteristika afinity jest $k = (o_1 c'_h c''_h)$] vedena rovnoběžka se směrem afinity. K c''_h na K' najdeme odpovídající bod $c^1{}_h$ elipsy buď konstrukcí průsečíku rovnoběžky vedené tímto bodem se směrem afinity, nebo vedením $c''^1{}_h c^1{}_h \parallel B_1$. Kontrolu polohy paprsku C' možno také provésti tečnami v bodech c_h a c'_h, jak tečkovaně provedeno na obrázku. Přenesením úsečky M' do bodu $a^1{}_h$ a délky $M - M'$ do $b^1{}_h$ určíme i tyto dva zbývající.

Ještě lépe použitelné jest řešení cestou kinematickou a to obecným pohybem eliptickým, určeným pohybující se úsečkou stálé délky, na př. $a_h d_h$ (obr. 5) těmito svými koncovými body po přímkových krajektoriích A_1 resp. D_1. Každý bod zmíněné úsečky a tedy i c_h opisuje elipsu o středu o_1 a její průsečíky s přímkou C_1 stanoví oba možné souměrně položené půdorysy bodu c_h čili i po-

lohu π_1. V okamžiku, kdy se úsečka $a_h d_h$ při pohybu ztotožní s trajektorií A_1, možno sestrojiti okamžitý střed otáčení s jako průsečík kolmic $s a_h \perp A_1$, $s o_1 \perp D_1$, kde $o_1 c_h = d_h c_h$ a $o_1 a_h = d_h a_h$. Opíšeme-li pak kružnici K_h nad průměrem $o_1 s$, obdržíme poloidu hybnou a uvažovaný eliptický pohyb nahradíme jiným rovnocenným a to pohybem koncových bodů úsečky $c m$ [c jest průsečík poloidy hybné K_h s trajektorií C_1, m průsečík spojnice $c c_h$ s kružnicí K_h] po trajektoriích C_1 resp. (m). Bude tak v okamžité poloze, kdy se $c m$ ztotožní s C_1, $m c_h = o_1 c^1{}_h$, kde $c^1{}_h$ zobrazuje hledaný bod; c přemístí se do c', $(o_1 c' = c m)$. Najděme pro tuto polohu okamžitý střed otáčení $s' \equiv (c' s' \perp C_1) \,.\, [o_1 s' \perp (m)]$ a patřičnou hybnou poloidu K'_h nad průměrem $o_1 s'$, ta pak svými průsečíky $a^1{}_h$ a $d^1{}_h$ s trajektoriemi A_1 a D_1 určuje půdorys π_1 desky procházející ovšem bodem $c^1{}_h$. Kolmice $o_1 h_1 \perp \pi_1$ určí distanci D a hlavní bod h_1.

Konečně nejpřesnější a pro praxi nejlépe se hodící rychlé řešení provedeno v obraze 1. Přenesme na některý z paprsků, na př. A_1 od o_1 jedním či druhým směrem délky $o_1 a_h = a_h b_h$, $o_1 c_h = b_h c_h$, do bodů a_h, c_h. Veďme $c_h c_c \parallel B_1$ stanovící na

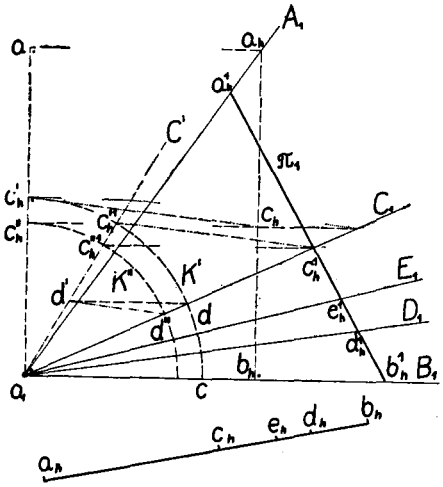

Obr. 4.

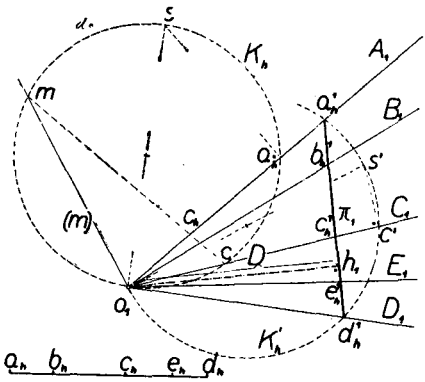

Obr. 5.

paprsku C_1 bod c_c, i bude platit z podobných trojúhelníků $\Delta a_h b_b o_1 \sim \Delta a_c c_c c_h$ úměra $\frac{a_h b_h}{a_h c_h} = \frac{a_h b_b}{a_h c_c}$ a musí tudíž výsledná poloha desky π_1 býti rovnoběžná se spojnicí $a_h b_b$. Učiňme $a b_b = a_h b_h$ a kde rovnoběžka vedená bodem a ku B_1 protne A_1, máme jeden z hledaných půdorysů $a^1{}_h$; $\pi_1 \parallel a_h b_b$. Že $c^1{}_h$ leží na C_1, patrno z podobnosti trojúhelníků $\Delta o_1 a_h b_b \sim \Delta o_1 a^1{}_h b^1{}_h$.

Též dá se použíti upravená grafická konstrukce Pothenotovy úlohy, nebo dvěma pomocnými kružnicemi pro příslušné obvodové úhly řešená úloha: přemístiti svazek paprskový $o_1 (A_1 B_1 C_1 \ldots)$ do perspektivní polohy s řadou $\pi_1 (a_h b_h c_h \ldots)$. Praktické provedení jest však delší než při prve uvedeném krátkém způsobu konstrukce.

(K otištění této práce dochází z redakčních důvodů opožděně.)

Résumé: La reconstruction graphique de la situation de l'appareil et son orientation intérieure. L'auteur traite le problème de la reconstruction graphique d'une situation inconnue de l'appareil photographique dans la photogrammétrie terrestre, son orientation intérieure étant inconnue; il se sert comme point de départ de la photographie de cinq points du terrain, leurs situation en plan étant donnée. Du problème de la projectivité en plan on connait les deux coniques K et K', déterminées par les points a_1 b_1 c_1 d_1 ou par a_1 b_1 c_1 e_1 et les birap-

ports δ $(a_1\ b_1\ c_1\ d_1)$ ou δ' $(a_1\ b_1\ c_1\ e_1)$, dont le quatrième point d'intersection o_1 représente la situation de l'appareil en plan. Pour que l'auteur ne soit pas obligé de construire une autre tangente dans un point quelconque d'une ou de l'autre conique (construction peu précise), et de même pour ne pas être obligé de se servir de la construction d'un faisceau quelconque de rayons, (ce faisceau étant en relation perspective avec la série ponctuelle $a_1\ b_1\ c_1\ d_1\ e_1$), il recherche le point suivant de chaque conique. L'auteur établie sur la ligne de jonction des points $a_1\ d_1$ les abscisses $a_1 b'_h = a_h b_h$, $a_1 c'_h = a_h c_h \ldots$; à une série des points ainsi obtenus $a'_h\ b'_h\ c'_h\ d'_h\ e'_h$ l'auteur trouve, à l'aide du centre s de la perspective, la série ponctuelle perspectivement conjugués $a''_h\ b''_h\ c''_h\ d''_h\ e''_h$ $(a'_h \equiv a''_h,\ b'_h b''_h . c'_h c''_h \equiv s)$ et ainsi il détermine le point suivant $p \equiv c'_h c''_h . d_1 d''_h$. C'est de ce point que les points $a_1\ b_1\ c_1\ d_1$ sont projetés par quatres rayons qui sont donnés par le birapport δ et alors le point p est l'un des points de la conique K. D'une façon semblable on trouve le point p' de la conique K'. Le point d'intersection de ces deux coniques est obtenu d'après le theorème Weyr. (Fig. 1 et 2.) La reconstruction de l'orientation intérieure a été faite d'une part d'après les calculs de la géométrie analytique (fig. 3), d'autre part selon le rapport d'affinité (fig. 4) et enfin par la méthode cinématique (fig. 5). La solution la plus simple est celle à l'aide de la proportionalité des triangles homotétiques $\Delta\, o_1 a_h b_h \sim \Delta\, o_h a_h c_c \sim \Delta\, o_1 a_{1h} b_{1h}$ (fig. 1).

A ještě agrární operace.

Otázku oprávnění k provádění scelování pozemků rozvířil „Věstník pro vodní hospodářství“ v čís. 8—9 z roku 1935 — tedy před 2 lety — anonymním článkem. Tehdy nebyl tomuto nájezdu přikládán význam, ač to byl počátek programového útoku proti zeměměřičským inženýrům. Když však došlo letošního roku k projednávání návrhu unifikačního zákona o civ. inženýrech, bylo v útocích na zeměměřičské inženýry pokračováno tím, že „Zájmové ústředí vodohospodářských a kulturních inženýrů při SIA“ vypracovalo a ministerstvům rozeslalo „Memorandum“ ze dne 28. ledna 1937, ve kterém se snažilo působit na ministerstva, aby oprávnění ke scelování pozemků a sdělávání plánů polohy bylo odňato zeměměřičským inženýrům a přidáno do oprávnění inženýrů vodohospodářských a kulturních.

Zájmová skupina zeměměřičská při odboru SIA v Praze vypracovala „Zprávu“ ze dne 17. února 1937 o tomto Memorandu a zaslala ji představenstvu SIA se žádostí, aby zakročilo a sjednalo nápravu, neboť Memorandum, doplněné zvláštními otisky polemických článků z „Věstníku pro vodní hospodářství“ bylo ministerstvům rozesíláno bez schválení představenstva SIA. Obojí — Memorandum i Zpráva — byly otištěny v č. 3 Zeměměřičského Věstníku z 1937. O svém zákroku u představenstva SIA zpravila Zájmová skupina zeměměřičská při SIA v Praze zájmové skupiny při odborech SIA v Brně a v Bratislavě.

Mezitím jsme mlčeli a čekali, co představenstvo SIA v záležitosti, v níž jedna složka inženýrská napadala přípisem na ministerstva složku druhou, podnikne. Dočkali jsme se však trpkého zklamání, neboť představenstvo SIA nezastalo se našich, zákonem chráněných zájmů, proti útokům vodohospodářských a kulturních inženýrů, jak je patrno ze zápisu o X. schůzi představenstva ze dne 7. června 1937, otištěného v Technickém obzoru č. 12 z 1937 (Věstník SIA čís. 6 z 1937, str. 117, odst. VI.). Doslovný opis zápisu jest uveden níže.

Po tomto usnesení představenstva SIA nejsme již vázáni žádnými ohledy, naopak jsme povinni našemu členstvu a všem zeměměřičským inženýrům podat zprávu o celé akci, aby mohli posoudit celou hloubku rozporů: na straně vodohospodářských a kulturních inženýrů bezohledné přivlastňování cizích práv a vliv dočasné moci — a na straně zeměměřičských inženýrů jasné znění dosavadních předpisů; na straně zeměměřičů slovenských pak výhradní právo na scelování pozemků podle platných zákonů.

Za tohoto stavu věci je třeba, aby nejen zeměměřičští inženýři na Slovensku a Podkarpatské Rusi, nýbrž i v historických zemích obhajovali svá práva prostřednictvím politických činitelů (poslanců a senátorů), dále aby pracovali v Inženýrské komoře i v časopisech proti nesprávnému textu unifikačního zákona, kterým se dosavadní práva jedné z nejstarších kategorií civilně-technického stavu — oprávněných zeměměřičů — zkracují ve prospěch mladé a nové kategorie vodohospodářských a kulturních inženýrů, jež vznikla teprve v roce 1934.

K úplné informaci našeho čtenářstva podáváme zde přehled jednání představenstva SIA i našich zájmových organisací zeměměřičských.

Představenstvo SIA svolalo na den 11. března 1937 za předsednictví generála Noska komisi asi 10členou, ve které byli tři kulturní inženýři pp. Ing. Mareda, Ing. Dr. Vrba a Ing. Dr. Zelený a za zeměměřičské inženýry pp. prof. Petřík a Ing. Kural. Předseda předem prohlásil, že je zmocněn jednat toliko o formální stránce záležitosti. V jednání bylo pak konstatováno, že Zájmové ústředí vodohospodářských a kulturních inženýrů překročilo obor své působnosti a že Memorandum teprve dodatečně zaslalo představenstvu SIA. (Ovšem Memorandum s přílohami zatím svůj úkol v ministerstvech a meziministerské poradě splnilo.) V další debatě navrhl Ing. Dr. Vrba, aby o věci bylo jednáno v komisi meritorně. Předsedající však o tomto návrhu hlasovat nedal a schůzi ukončil.

Mezitím vypracoval Svaz spolků zeměměřičských inženýrů Připomínky k Memorandu vodohospodářských inženýrů tohoto obsahu:

Č. j. 36/1937. V Praze dne 17. března 1937.

Připomínky,

které předkládá Svaz čsl. zeměměřičských inženýrů v čsl. republice proti

Memorandu,

které rozeslalo Ústředí zájmových skupin inženýrů vodohospodářských a kulturních v Praze, Brně, Bratislavě, Pardubicích a v Hradci Králové při Spolku čsl. inženýrů v Praze ze dne 28. ledna 1937, č. j. 195/37.

Toto memorandum rozesláno bylo všem ministerstvům před projednáváním zákona o civ. inženýrech. V něm snaží se kulturní a vodohospodářští inženýři přesvědčiti ústřední úřady, že mohou žádati pro sebe též práce pro agrární operace, zvláště scelování pozemků a práce zaměřovací, které jsou podklady pro vypracování plánů polohy, ač obojí bylo dosud vyhrazeno úř. aut. civ. geometrům po příp. oprávněným zeměměřičům.

Odůvodnění hledají v tom, že zahrnují agrární operace, resp. scelování pozemků do meliorací, ačkoliv scelování pozemků je právní úprava držby, kdežto meliorace je úprava individuelní.

Dále dokazují, že pro posluchače kult. a vodohospodářského inženýrství, kteří se chtějí věnovati službě při agrárních operacích je povinnou zkouška z „Agrárních operací" a doporučenou „Nauka o katastru" na čes. vys. učení techn. v Praze, kdežto na čes. vys. škole techn. v Brně jsou „Agrární operace" povinným předmětem.

Při tom mohou poukazovati zeměměřiči na nařízení min. veř. prací ze dne 7. května 1913, č. 77 ř. z. o civilních technicích, kde v § 5 jsou civilním geometrům vyhrazeny: plány polohy, plány komasační a arondační atd.

Teprve vládní nařízení z 9. února 1934, č. 38 Sb. z. a n. v § 1, bod *k)* — učinilo malou změnu pro kulturní a vodohospodářské inženýry tím, že se uvádí pro ně ...*„meliorace všeho druhu i scelování pozemků, vyjímajíc zeměměřičské práce při scelování."* Vidíme zde vliv pojmu meliorace, který má zahrnovati i scelování pozemků. Toto vládní nařízení rozsah prací geometrovských však nemění. Dobrou informaci poskytuje přiložený zvláštní otisk článku měř. rady Ing. O. Krčmáře *„Agrární operace a koho jimi pověřiti"*.

V rozeslaném memorandu kulturních a vodohospodářských inženýrů ze dne 28. ledna 1937 se nedbá buď úmyslně nebo z neznalosti uher. zákon, čl. XXXIX z r. 1908 o scelování na Slovensku a Podkarpatské Rusi, ani nař. uh. min. spravedlnosti č. 40 z r. 1909, které bylo posledně nahrazeno vlád. nař. ze dne 23. května 1930, č. 65 Sb. z. a n. ač jimi je scelování vyhrazeno oprávněným zeměměřičům.

Pokud se týká moravského zemského zákona scelovacího ze dne 13. února 1884, č. 30 mor. z. z. obsahuje § 73 ustanovení:

Personál pro zeměměřičské práce dodá zemský výbor na náklad země a přidělí místnímu komisaři. Tito technikové mají prokazovati dřívější upotřebení jako katastrální nebo evidenční geometři, nebo že jsou úředně autorisováni podle platných předpisů ke geometrickým pracem.

Moravský zemský zákon z 22 července 1892, č. 65 m. z. z. praví v § 73, že podmínky pro techniky pro práce geometrické budou stanoveny v nařízení min. orby, vnitra, práv a financí, které vydáno dne 11. října 1892, č. 77 m. z. z., a tam se praví:

„Zeměměřičem pro operace zemědělské ustanoven může býti ten, kdo buď prokáže, že byl zaměstnán jako katastrální nebo evidenční zeměměřič nebo ku pracem zeměměřičským dle platných předpisů je úředně oprávněn."

Nařízení místodržitele na Moravě z 11. října 1892, č. 79 m. z. z. praví v § 2:

Jako poradník místního komisaře ve všech technických záležitostech a jako ředitel oddělení technického přidělí se místnímu komisaři technik, jenž v této funkci má název vrchní zeměměřič (později změněn na inspektora) pro operace zemědělské.

Nařízení místodržitele na Moravě z 24. října 1896, č. 82 m. z. z. praví v § 2:

Personál technického oddělení sestává

1. z inspektora,

2. ze zeměměřičů,

3. z výpomocných techniků.

§ 5. Zeměměřiče technického oddělení béře předseda ministerské komise ve srozumění s ministerstvem financí zpravidla z počtu evidenčních úředníků, pokud se týče elévů a přidílí je k technickému oddělení ke službě.

§ 12. Zeměměřičům náleží konati službu zeměměřičskou a ostatní službu technickou, jíž je zapotřebí k provedení zemědělských operací atd.

Moravský zemský zákon ze 14. května 1910, č. 52 m. z. z., neprovedl podstatných změn pokud se týká personálu, neboť nař. ministerstev orby, vnitra, spravedlnosti a financí ze dne 30. listopadu 1911, č. 13 m. z. z., podržuje předpisy nařízení místodržitele ze dne 24. října 1896, č. 82.

Zákon slezský pro agrární operace má stejné znění jako zákon moravský a podobné je nařízení ministrů orby, vnitra, práv a financí z 28. února 1915 sb. z. z.

Pro přehled buďtež uvedeny hlavní směry prací při scelování pozemků:

1. Zjišťování hranic scelovaného území a původního stavu držby podle knihy pozemkové a katastru.

2. Rozvrh místní sítě trigonometrické, polygonální, podrobné situační zaměření scelovaného obvodu a sestrojení nové mapy.

3. Bonitování rozptýlených pozemků, které provádí boniter, obyčejně zemědělský znalec, s klasifikátory.

4. Zaměřování pro vtřiďovací práce a znázornění výsledku v mapách.

5. Projekt společných zařízení, odměření a zobrazení v mapách.

6. Vyšetření a výpočet definitivní výměry a směnné ceny pozemků náhradních pro každého účastníka jakož i společných zařízení.

7. Vypracování definitivního scelovacího plánu se všemi mapovými a písemnými doklady.

8. Sestrojení nových pomůcek mapových a písemných pro pozemkový katastr, pro pozemkovou knihu, železniční knihu atd.

9. Závěrečné práce, sestrojení přehledných map dle stavu rozptýlené a scelené držby atd.

Z tohoto stručného náčrtu je zřejmo, že všechny body obsahují převážně práce zeměměřičské, vyjma bodu pátého, kde by se mohlo jednati o větší regulaci řek a potoků nebo o projekty železnic, avšak i v tomto případě budou celkové nebo generelní projekty známy a bude se jednati jen o díl, který do scelovaného obvodu spadá a který může vždy býti pojat do společných zařízení. V takovém případě je však v zákoně také pamatováno na odborné znalce. Jak z uvedených bodů 1—9 vyplývá, jsou tyto práce zeměměřičské nejen nezbytné pro scelování, nýbrž jsou podkladem též pro obnovu katastrální mapy a pro knihu pozemkovou a jsou to tudíž práce podle § 51 katastrál. zák. z 16. prosince 1927, č. 177, vyhrazeny zeměměřičům.

Podobně v bodě třetím při bonitování, kde se jedná o zemědělské znalce, jimž náleží poučiti klasifikátory, kteří jsou pro tyto práce vybíráni.

Scelování je právní úprava pozemkové držby a každý účastník má dostati náhradné pozemky ve stejné směnné ceně, tak aby poměr mezi výměrou a cenou se neměnil. Z toho plyne již, že nelze prováděti scelování a meliorace současně, poněvadž vlastníci těch pozemků, které potřebují meliorace, tvoří vodní družstvo, tedy napřed musí vlastníci převzíti náhradní pozemky, aby věděli, jestli jejich pozemky meliorace vůbec potřebují. Novela k zákonu meliorační mu z r. 1919 stanovila jako podmínku pro udělení subvence meliorační, aby mezi stavebníkem a subvencujícími činiteli — státem nebo zemí — byla vždy uzavřena úmluva, týkající se nejen provádění nýbrž i udržování vodního díla. A ministerstvo zemědělství činí podmínkou pro povolení státní subvence — i když se provádí ve scelovacím obvodu — aby se utvořilo především vodní družstvo, aby zde byla právní osobnost, s níž by mohlo uzavříti smlouvu, nepokládá tudíž scelovací úřad za stavebníka pro uzavření smlouvy. Podmínka ministerstvem zemědělství vyžadovaná vylučuje tudíž vodní stavby a úpravy z rámce scelování.

Ale účelnému provádění pozdějších meliorací může agrární geometr i za tohoto stavu vyhověti tím, že navrhuje ve společných zařízeních svodní příkopy podle přání úřadu, který bude plošné meliorace prováděti. Nenajde-li se mezi vlastníky zamočených pozemků většina potřebná pro utvoření vodního družstva, zůstane síť příkopů svodných, která i tak svůj úkol vykoná.

Podobně je tomu i s dalším požadavkem kulturních a vodohospodářských inženýrů, který se týká sdělávání plánů polohy pro obce.

Tu opět § 5 nař. min. veř. prací ze dne 7. května 1913, č. ř. z. 77 uvádí, že civilním geometrům přísluší:

Všeliké projektování a vyměřování ve vodorovném i svislém směru, zejména sdělávati plány polohy a svahoměrné plány na rozdělení pozemků atd.

Opět zřejmo, že nařízení vyhrazuje tyto práce zeměměřičským inženýrům. Plán polohy zjišťuje skutečný stav držby a je velice vážným podkladem pro regulační plán, neboť regulace musí dbáti skutečné držby při všem regulování, při kanalisaci, při vodovodech, parcelaci atd.

Z uvedeného je zřejmo, že zeměměřiči pranic nezabírají z oprávnění kulturních a vodohospodářských inženýrů, nýbrž naopak kulturní a vodohopodářští inženýři jako nejmladší kategorie civilních techniků snaží se všemi cestami zmenšovati oprávnění zeměměřičů, jedné z nejstarších kategorií civilních techniků, která byla zavedena již nařízením stát. ministerstva r. 1860.

Jak z uvedeného plyne, bylo by pro budoucno nejvhodnějším řešením ve vlád. nař. z 9. února 1934, č. 38 Sb. z. a n. v § 1, bod *k)*... za slovy *„meliorace všeho druhu...“* vypustiti slova ... *„i scelování pozemků, vyjímajíc zeměměřičské práce při scelování.“* Tím bylo by dosaženo jasno a byly by vyloučeny sporné výklady a umožněna opět klidná práce.

Následují podpisy představitelů jednotlivých zeměměřičských spolků.

Nová schůze komise konána byla dne 5. května 1937 a to za předsednictví Ing. Dr. Sýkory. Po přečtení Memoranda ze dne 28. ledna 1937 a po debatě usneseno, aby zástupci vodohospodářských a kulturních inženýrů vypracovali svou zprávu, kterou předložili 10. května a prof. Petřík, aby rovněž svou zprávu připravil, načež obě zprávy budou rozmnoženy a rozeslány členům komise. Zpráva zeměměřičských inženýrů byla předložena 14. května. Její obsah uvádíme doslovně:

Vysvětlivky

Ústředí zájmových skupin zeměměřičského inženýrství k podání vodohospodářských inženýrů ze dne 10. května 1937, č. j.75/37.

V odpovědi vodohospodářských inž. ze dne 10. května 1937 je celá řada nesprávných tvrzení, nedoložených ani zákonitými předpisy ani fakty.

A. Především k oprávnění civilních geometrů. Civilní zeměměřiči zavedeni byli nařízením státního ministerstva ze dne 11. prosince 1860 čís. 36.413 — 2194, kde v § 1 zavedena kategoria zeměměřičů a podle § 4 mají právo konati měření a vyměřování, sdělávati zeměměřičské výpočty a vypracovati o tom příslušné plány. Podle nař. min. vnitra ze dne 8. listopadu 1886, č. 8.152, je zavedena kategorie zeměměřičů, pokud se týče zeměměřičů a kult. techniků, neboť teprve podle nař. min. ze dne 4. září 1892 ř. z. č. 167, zavedeny byly státní zkoušky ze studia zemědělsko-technického (3 letého). V tomto nař. v § 4 u zeměměřičů v odst. 3. již je uvedeno mezi požadavky přísné zkoušky scelování pozemků. Nař. min. veř. prací ze dne 7. května 1913 č. 77 ř. z. praví v § 5 civilním geometrům přísluší: „Všeliké projektování a vyměřování ve vodorovném i svislém směru ve vyměřovacím oboru zejména: sdělávati plány polohy a svahoměrné plány na rozdělení pozemků, plány komasační a arondační, pak určení hranic, upravení hranic a měření výšek, sdělávati a prováděti všechny kartografické a fotogrametrické práce, přezkoušeti geometrické a geodetické plány a výpočty a vydávati o tom ověření.“

Vládní nařízení z 9. února 1934 č. 38 v § 1 bodu K. vložilo za „meliorace všeho druhu“ i „scelování pozemků“. Kdežto rozsah oprávnění civ. geometrů se nezměnil. Při tom dlužno zvláště upozorniti na zásadní věc, že totiž nař. z 9. února 1934 platí pouze pro historické země.

Na Slovensku a Podk. Rusi nemají vodohospodářští a kulturní inženýři vůbec oprávnění. Jsou tam oprávnění zeměměřiči podle uherského zák. čl. XXXIX a nař. uh. min. spravedlnosti z 5. ledna 1909 č. 40 a novely z r. 1930 č. 65, kde v § 2 se praví: „Při jednání o úpravě majetkových poměrů, zvláště při urbariálním oddělování, úměrném rozdělování a scelování pozemků, lze jako zeměměřiče k technickým pracem přibrati jen ty, kdož jsou oprávněnými zeměměřiči podle tohoto nařízení.“

B. Pokud se týká úřadů.

Jest-li podání vodohospodářů z 10. května 1937 uvádí, že katastrální zákon vyhradil pro absolventy čtyřsemestrového studia určité výhody, že katastrálním velmi mladým úředníkům dostává se zmocnění podepisovati plány, kdežto přednostům nebylo toto oprávnění přiznáno, pak toto tvrzení vůbec nemůže býti bráno vážně, poněvadž ukazuje jen hloubku buď neznalostí nebo zlých úmyslů, aby pobouřilo technickou veřejnost. Jest-li dále poukazují na učitele, pak by si sami měli tyto okolnosti svých učitelů zvláště uvědomovati.

Nejsmělejší je tvrzení, že vodohospodáři jsou v obranné akci proti zeměměřičům. Když berou vědomě zeměměřičům oprávnění pro scelování pozemků, tak to

eufemisticky nazvou obranou, ač to mělo míti jméno ve slušné společnosti nevyslovované.

Nejodpornější je tvrzení v odst. 5., kde se dožadují provádění pomocných a přípravných měřičských prací, ač umějí-li číst, přečtli si jistě v návrhu Unifikačního zákona v § 3 odst. 4/3 kde se praví: „V těchto svých oborech jsou civilní inženýři, uvedení pod č. 5. až 9., oprávnění:

3. „konati zaměřovací práce (zaměřování, zápisy, výpočty, plány) pokud souvisejí s navrhováním a prováděním technických prací, — vyjma ony měřické práce, které jsou potřebny pro sestavení nového nebo pro úpravu dosavadního katastrálního operátu — zhotovovati příslušné plány polohopisné a svahoměrné, pak jiné práce přípravné, zjišťovací a vyměřovací, zkušební a kontrolní, pokud souvisejí s jejich poradní a znaleckou činností nebo s navrhováním a prováděním technických prací a to v mezích svých oprávnění."

Pokládáme za nedůstojné a vážnost spolku ohrožující, jestli skupina vodohospodářská operuje s tak málo důstojnými prostředky.

V odstavci 2. a 3. podání vodohospodářů se praví, že katastrální zákon z r. 1927 zavedl výhradnost způsobilosti pro zeměměřičské práce na základě čtyřsemestrového studia a v odst. 3. že se dalo právo mladým lidem podepisovati plány a přednostům toto oprávnění nebylo přiznáno. Toto tvrzení je opět nesprávné a tendenční a vodohosp. ústředí se ani nepokusilo jediným dokladem je odůvodniti. Neznalost zákonných předpisů a předpojatost je tím opět velkolepě ilustrována.

Je třeba připomenouti, že zákon z r. 1883, č. 82 ř. z. předpisoval v § 1, že plán situační může sestrojovati buď katastrální měřičský úředník nebo úř. opráv. civ. geometr, tedy v době kdy neexistovali ani kulturní technikové ani kulturní inženýři. Poněvadž tento zákon platí dodnes, nejsou vodohospodářští inženýři vůbec dotčeni.

Katastrální zákon z 16. prosince 1927, č. 177 praví, že pro knihovní řízení (§ 51) má býti polohopisný plán sestrojen jen úř. opráv. civ. geometrem nebo oprávněným zeměměřičem, kromě toho mohou získati i další úřady oprávnění podepisovati polohopisné plány podle rozhodnutí ministerstva justice. Podle § 42 vlád. nař. z 23. května 1930, č. 64 vyhlašuje ministr spravedlnosti v úředním listě úředníka oprávněného podepisovati plán situační. Plán tímto úředníkem podepsaný potvrzuje úřad s připojením kulatého razítka úředního podle § 43, odst. D, bb.

Tedy katastrální zákon zmenšil význam zeměměřiče, který až do r. 1927 samostatně podepisoval plán, kdežto podle zák. z r. 1927 musí podepisovati plán ještě přednosta úřadu. Kde je ublíženo starším inženýrům stavebním a kulturním? Vodohospodáři, kteří chtějí vyrvati zeměměřičům scelování pozemků i na Slovensku, kde dosud měli výhradné právo oprávnění zeměměřiči, hrají si na úlohu utiskovaných.

Tato výprava vodohospodářů proti zeměměřičům vyvrcholuje právě v době, kdy se zřizuje technika na Slovensku a bude jistě s malým nadšením vítána na Slovensku.

Ing. *J. Kavalír*, v. r., předseda.

Na schůzi komise, svolané na 31. května 1937 za předsednictví Ing. Dr. Sýkory, byl za zeměměřičské inženýry přítomen prof. Petřík a předseda Zájmové skupiny zeměměřičských inženýrů vrch. měř. rada Ing. J. Kavalír. Byly přečteny obě zprávy a v debatě, jež se o nich rozvinula, podal Ing. Kavalír návrh na smír. Vodohospodářští a kulturní inženýři návrh přijali s podmínkou, že Zájmová skupina zeměměřičská se musí zavázati, že spolky zeměměřičských inženýrů nepodniknou žádnou akci proti návrhu unifikačního zákona o civilních inženýrech. Komise pověřila Ing. Kavalíra, aby svolal zástupce zeměměřičských spolků k projednání a přijetí této podmínky.

Porada zeměměřičských inženýrů konána byla v Praze dne 4. června 1937 se zástupci spolků sídlících v Praze. Na poradě podal Ing. Kavalír zprávu o dosavadním jednání komise, ustavené představenstvem SIA. Po debatě usnesli se přítomní zástupci, že zeměměřičští inženýři nemohou se vzdát svých práv, zákonitými předpisy jim vyhrazených a že musí podporovat stanovisko slovenských oprávněných zeměměřičů na hájení výhradního práva na scelování pozemků podle zákonného čl. XXXIX z r. 1908 a že protestují proti rozšíření vládního nařízení z 9. února 1934 č. 38 Sb. z. a n. pokud se týče oprávnění inženýrů vodohospodářských a kulturních na Slovensko a Podkarpatskou Rus. Prohlášení zástupců spolků zeměměřičských inženýrů mělo toto znění:

Prohlášení

zástupců zeměměřičských inženýrů.

Shromáždění zástupci zeměměřičských spolků dne 4. června 1937 vyslechli zprávu vrch. měř. rady Ing. Kavalíra — předsedy Zájmového ústředí zeměměřičského při SIA — o jednání prováděném komisí ohledně Memoranda rozeslaného Zájmovým ústředím inž. vodohosp. a kult. ministerstvům.

Přítomní zástupci prohlašují, že nemohou se vzdáti svých práv zákonitými předpisy jim vyhražených na scelování pozemků a nemohou ani opustiti stanovisko svých kolegů slovenských na hájení výhradného práva oprávněných zeměměřičů na scelování podle uh. zák. čl. XXXIX. z r. 1908 a nař. uh. min. justice č. 40 z r. 1909, které novelisováno bylo nař. z r. 1930 č. 65 Sb. z. a n. a kteří protestují proti rozšíření nařízení z 9. února 1934 č. 38 i na Slovensko a Podkarpatskou Rus.

Konečně shromáždění zástupci vyslovují podivení nad usnesením představenstva SIA, které nedovedlo nalézti ani tolik ochoty k vyslovenému přání našemu, aby přiznalo 3 zástupce do komise zeměměřičům, ale ochotně zvolilo 3 zástupce kult. a vodohosp. inženýrů.

V Praze dne 4. června 1937. Ing. *J. Kavalír*, v. r., předseda.

Prohlášení toto předáno bylo prof. Petříkem na schůzi komise SIA dne 7. června 1937, jelikož Ing. Kavalír se pro chorobu nemohl do schůze komise dostaviti. Téhož dne na schůzi představenstva SIA podal Ing. Dr. Sýkora zprávu o průběhu jednání v komisi. Zpráva uveřejněna byla v zápise o schůzi představenstva SIA v Technickém obzoru č. 12 z r. 1937 (Věstník SIA, č. 6 z r. 1937, str. 117) a zní:

Zápis o schůzi představenstva SIA ze dne 7. června 1937.

(Dle Techn. Obzoru str. 117, čís. 12. z r. 1937.)

VI. Došlá korespondence. Před projednáváním vlastní korespondence podal zprávu Ing. Dr. Sýkora ve své funkci předsedy komise ke studiu otázek, týkajících se oprávnění k pracím zeměměřičským a sporu mezi inženýry vodohospodářskými a zeměměřiči. Komise za jeho předsednictví konala 3 schůze a to: 5. a 31. května a 7. června. V těchto schůzích byl ujasněn přesně předmět sporu a ve schůzi 31. května bylo doporučeno, aby ve sporných záležitostech byl uzavřen mír do vydání unifikačního zákona o civilních inženýrech. Do schůze dne 7. června předložil zástupce zeměměřičských inženýrů prof. Ing. J. Petřík prohlášení zeměměřičských inženýrů, na němž se usnesli zástupci zeměměřičských spolků dne 4. června, které další jednání v tomto směru znemožňuje a které též znemožňuje další meritorní projednání předmětu sporu. Po tomto referátu a obšírné debatě bylo usneseno, aby opis prohlášení zeměměřičských inženýrů byl zaslán všem zeměměřičským skupinám u odborů SIA a poukázáno při tom na některá tvrzení a prohlášení, která neodpovídají pravdě. Konečně doporučeno, aby Spolek spolu s Inženýrskou komorou obrátil se na všechny poslanecké kluby, aby při projednávání zákona o civilních inženýrech nedbaly na námitky, které se vyskytnou z různých stran, protože nynější předloha zákona je výsledkem mnoha kompromisů a vyhovuje inženýrskému stavu. Ke stylisaci prohlášení zvolena komise: Ing. Dr. Sýkora, Ing. Dr. Vrba a Ing. Mareda. Pokud se týká ostatních požadavků, které žádalo zájmové ústředí vodohospodářských inženýrů ve svém memorandu, které svého času rozeslalo ústředním úřadům, dána tomuto ústředí možnost, aby v dohodě s představenstvem resp. s předsedou Spolku je uplatňovalo.

Zájmová skupina zeměměřičských inženýrů při odboru SIA v Praze nedostala do 31. července t. r. vůbec zprávu o výsledku řízení v komisi. Poněvadž záležitost komisí projednávaná týká se nejzákladnějších zájmů stavu zeměměřičských inženýrů, obrátila se zájmová skupina samostatným přípisem přímo na předsedu představenstva SIA prof. Dr. Cyrila Krauze. Pan předseda SIA dosud neodpověděl.

V Praze dne 31. července 1937.

* * *

Doslov. Pokládáme za svou povinnost v čas upozorniti technickou veřejnost na útoky vodohospodářských a kulturních inženýrů proti inženýrům zeměměřičským, poněvadž osnova zákona bude projednávána v parlamentě a je třeba informovati zákonodárné činitele o stavu věci.

Literární novosti.

Posudky.

Nový odborný časopis v Jugoslavii. V Záhřebu začalo letos „Udruženje civilnih inženjera-geodeta" vydávati vlastní časopis s názvem „Geodetski List". Došlo nás první číslo z března t. r. s obsahem o 55 stranách. V odborné části přináší bývalý člen Vojenského zeměpisného ústavu v Bělehradě, Ing. Stjepan Horvat, článek na pokračování „Šikmoosé konformní válcové souřadnice", v němž novými relacemi mají se zjednodušiti převody elipsoid-Gaussova koule-rovina. V dalším článku „Astronomický pavilon technické fakulty v Záhřebě" referují arch. Vlad. Schillhard a Ing. Branko Palčić o zařízení nové budovy pro posiční astronomii. Konečně Ing. Ljubomir Katušić ze Splitu obeznamuje čtenáře v nedokončeném článku o hotovení námořních map.

V informativní části jsou odborné a stavovské zprávy, v nichž se dočítáme o příčinách nevykvašeného dosud organisačního rozkolu mezi skupinou inženýrů-geodetů a geodetů na jedné straně a Spolkem geometrů a geodetů (jehož orgánem je Glasnik) na druhé straně, jež vedly k založení nového časopisu. Zrod těchto příčin lze hledati mimo jiné zejména v nestejnorodosti odborného vzdělání.

Geodetski List, udrží-li se při životě a bude-li veden tak, jak ukazuje první sešit, bude Udruženje representovati dobře. Vítáme jej!

Časopis, tištěný vesměs latinkou, bude vycházeti každého čtvrt roku; předplatné na rok činí pro cizinu 100 dinarů. Redakci má Ing. Stjepan Horvat, Zagreb, Tehnički fakultet, administrátorem je Geodet Milan Karent, Zagreb, Pavla Radića ul. 5.

Titulky dalších článků v Geodetském Listě budeme napříště otiskovati v rubrice Odborná pojednání v časopisech. *Štv.*

Teyssler-Kotyška: **Technický slovník naučný XIII. díl,** Borský a Šulc, Praha 1937. — 1088 stran formátu 19×26, hesla: Stěna až Třecí, 6416 hesel s 1861 vyobrazeními.

Třináctý díl tohoto vskutku jedinečného technického lexika přináší nám, zeměměřičům, opětně autoritativní výklady různých pojmů a definicí. Přichází hesla: Stereo-autograf, — fotogrametrie, — komparátor atd., hesla tachymetrická, teodolit, topografie, transformace, trasování a pod. Z per povolaných odborníků. Tato hesla, jen námatkou vyzvednutá, zpracovali prof. Tichý, Ryšavý, Petřík, Dusl, Fiala a jiní. *F. S.*

Odborná pojednání v časopisech.

Zprávy veřejné služby technické. Čís. 18. Ing. A. Náhunek: Přehled činnosti MAP v r. 1936. — Čís. 19. V různých zprávách navazuje prof. Dr. A. Tichý na článek Ing. Dr. K. Lossmanna v čís. 13 Zpráv veř. služby techn. a poukazuje na úkoly geodesie při válečném vyměřování. Podle zkušeností autora (jenž byl za světové války vedoucím triangulátorem) bylo by žádoucí pro obranu našeho státu, aby zvláštní úseky geodesie nižší a vyšší byly zpracovány na speciální potřeby válečného měření (jde o přibližné avšak rychlé vyčíslení výsledků měření). — Čís. 22. V různých zprávách: Ing. Klika: Činnost polského ministerstva komunikací v oboru nivelací a delimitace.

Časopis čs. inženýrů. Čís. 10 a 11. Ing. J. Klobouček: O současném stavu fotogrametrie ve Švýcarsku a ve Francii. — Čís. 13 a 14. Ing. Fr. Ruzka: Pozemky úpravou toku změněné.

Věstník pro vodní hospodářství. Čís. 6 a 7. Ing. Fr. Slavík: Zajištění řádného hospodářství na scelovaných pozemcích. *** Z činnosti úřadů pro agrární operace v zemi Moravskoslezské v r. 1936 a pracovní program v r. 1937.

Pozemková reforma. Čís. 4. Ing. A. Pavel: K otázce dalšího omezení právních disposic s drobným přídělem. Ing. Boh. Pour: Pozemkový katastr s hlediska pozemkové politiky ve státě. Dr. A. Zatloukal: Financování zeměď. osidlování v Německu.

Sborník čs. společnosti zeměpisné. Čís. 3 a 4. Ve zprávách: Užití fotogrametrie v glaciologii.

Ludová politika, čís. 174 až 178 z r. 1937 přinesla článek časově velmi zajímavý pro kruhy zeměměřičské pod názvem: »Slovensko a komasačný zákon.«

Geodezist č. 3/1937: Krasovskij: Nové návrhy na vyrovnání astronomicko-geodetické sítě. Korienkov: Převody pravoúhlých souřadnic Gauss-Krügerových v různých pásech. Gaňšin: Přetvoření Nuvarjevových vzorců pro vyrovnání triangulačních polygonů. Šejtles: Určení lineárního koeficientu roztažení ocelových drátů v poli. Platon: Mapa nebo fotoplán? Kravěc: Osnování složitých staveb za použití geodesie. Drake: Rozsáhlé využití fototeodolitového měření je závislé na vypravení přístrojů. Burjak: Tacheometr-automat. Rassadin: Polní zkouška 5″ universálního stroje ústavu Aerogeopribor. Elisějev: O pracích K. N. Smirnova. Lotko: K hospodárnosti metody paralaktické polygonometrie, navržené prof. Danilovem. Čebotarév: Periodika z geodesie (přehled zeměměř. literatury a článků). Šilov: Topografické práce v Estonsku. Pavlov: Několik údajů o měření úhlů velkým Wildovým teodolitem. Gaňšin: Příspěvek k rozkladu Boltzových rovnic metodou determinantů. Elisejev: Příčiny a příznaky nepravidelného putování alhidady velkých geodetických strojů. Končin: Teorie paralaktického obrazce při přesné polygonometrii. Gaňšin: K vázání polygonů podle prof. V. V. Popova. Tužilin: Zjednodušení ve vyčíslení výšek z tachymetrického měření. Migalj: Určení konstant variometru. Kupčinov: Skreslení úhlů na netransformovaném aerosnímku. Otriganěv: Logaritmování na sčítacím stroji. Vinogradov: Seznam map prvého svazku Velkého sovětského atlasu světa, připravených k tisku. Ryčkov: Výkaz leteckých dní v Jaroslavské oblasti.

Zprávy spolkové.

Výtah z jednatelské zprávy Spolku čs. inženýrů státní měř. služby, přednesené jednatelem Ing. Boh. Pourem na valném shromáždění dne 14. března 1937.

Výbor považuje za nejobsáhlejší a nejvýznamnější akci minulého správního období vydání pamětního spisu. Proti původnímu programu se jeho vydání opozdilo. Důvodem tohoto opoždění byla však skutečnost, že jsme chtěli nejvyšší a kompetentní místa v našem

státě upozorniti na rozsah a členitost celé měřické služby státní a předložiti návrhy, jak tuto službu zlepšiti a organisovati, aby byla vykonávána co nejúčelněji a nejhospodárněji. Sestavení tak obsáhlé látky co do kvality i kvantity nešlo ovšem tak rychle kupředu, jak bychom si byli přáli, avšak s výsledkem můžeme býti spokojeni.

Pamětní spis, který mnozí z vás viděli a snad i četli, obsahuje celkem 19 stran. Jeho základním motivem byla snaha přispěti k řádné organisaci a zhospodárnění měřické služby státní a proto jsme pamětní spis nazvali „Návrh na organisaci a zhospodárnění měřické služby státní s hlediska věcného a personálního". — Pro jeho obsáhlost, která nedovoluje, aby celý jeho obsah byl uveřejněn v Z. V., nebude možno, aby se všichni kolegové seznámili podrobně s jeho obsahem a proto stručně zde rozvinu konstrukci celého pamětního spisu a uvedu některé významné požadavky v něm obsažené.

Pamětní spis má tyto části: Úvod. *A.* Zeměměřičské studium. *B.* Organisace měřické služby v jednotlivých oborech státní správy. *C.* Platové a postupové poměry měřických úředníků státních. *D.* Úřední tituly státních měřických úředníků. *E.* Závěr. Kromě těchto oddílů, jež tvoří vlastní spis, připojeny jsou resystemisační požadavky pro jednotlivá ministerstva, obsahující úvod a tabelární sestavení resystemisačních požadavků.

Úvod. V něm jest obecně vyznačen význam, obtížnost a odpovědnost měřické služby všech oborů státní civilní správy, kterou katastrální zákon náležitě sjednotil a postavil zcela na úroveň ostatním službám jednotlivých kategorií vysokoškolsky vzdělaného úřednictva státního.

A. Zeměměřičské studium. V tomto oddílu, v němž jest krátce vypsán boj našeho stavu za dosavadní — provisorní — reformu studia a poukázáno na nedostatky, jež obsahuje dnešní jen částečně zlepšené studium, vysloven jest požadavek za urychlené provedení reformy studia těmito slovy:

Měřičtí inženýři státní služby mají svrchovaný zájem na tom, aby část státní správy, jim svěřené, byla ve svém celku obstarávána co nejlépe v zájmu státu a jeho obyvatelstva a proto žádají, aby studijní reforma, navržená Vysokou školou speciálních nauk při Českém vysokém učení technickém v Praze, byla pokud možno s největším urychlením zákonně provedena a aby tak byla poskytnuta zeměměřičskému stavu možnost úplné a všestranné přípravy pro úkoly, jež mu jsou ve veřejné službě svěřeny.

B. Organisace měřické služby v jednotlivých oborech stát. správy. Tento oddíl, který jest základní a nejobsáhlejší, jest rozdělen podle jednotlivých resortů. I. Ministerstvo financí:

a) Vrchní vedení a dohled na katastrální měřickou službu. V této části jest podrobně popsána rozsáhlá agenda měřické služby ve III. odboru min. financí, zdůrazněna důležitost náležité organisace služby a podány následující návrhy:

1. aby měřická služba v min. financí byla vybudována jako samostatná organisační složka, v jejímž čele byl by měřický úředník v I. platové stupnici,

2. aby v rámci této samostatné organisační složky pro měřickou službu byla organisována nová oddělení pro jednotlivé pracovní úseky měřické služby katastrální a v čele těchto oddělení aby byli postaveni měřičtí inženýři,

3. aby stav měřických inženýrů v ministerstvu financí byl rozmnožen úměrně potřebě úřednictva pro vrchní řízení a dohled na práce podřízených úřadů této služby.

b) Zemské finanční úřady. Zde upozorněno zejména na nutnost, aby služba byla vedena jednotně u všech zemských finančních ředitelství odborným úředníkem-zeměměřičem. Dosud tomu tak není v zemi Moravskoslezské a proto žádáme zřízení samostatného oddělení pro správu pozemkového katastru u Zem. fin. řed. v Brně, a to jak z důvodu věcné potřeby tak i v zájmu jednotné organisace měřické služby u II. stolice; požadujeme současně i řádné personální vybavení pro tuto službu u všech zem. fin. úřadů, ve službě dohlédací i v odborné konceptní službě měřické.

c) Výkonné katastrální úřady. Zde upozorňujeme zejména na namáhavost služby a na význam toho, že měřičtí úředníci těchto úřadů jsou namnoze jedinými úředníky s vysokoškolským vzděláním, kteří pravidelně navštěvují i nejzapadlejší vesnice a žádáme zejména rozmnožení personálu vzhledem k namáhavosti polní služby.

II. Ministerstvo zemědělství. *a*) Měřická služba pro pozemkovou reformu. Pamětní spis upozorňuje na speciální vzdělání zeměměřičských inženýrů pro všechny zásahy do pozemkové držby, a to jak po stránce technické, tak i právní (celé právní skupiny jsou zařazeny do zkušebních oborů II. státní zkoušky) a praví:

Přihlížejíce k důvodům nahoře uvedeným, žádáme, aby měřičským inženýrům v oboru pro pozemkovou reformu bylo vyhrazeno postavení, úměrné jejich odborné kvalifikaci v otázkách pozemkového vlastnictví i jejich vysokoškolskému vzdělání, a pokud pak jde o službu specielně měřickou, požadujeme, aby nejen výkon, nýbrž i vedení měřické služby bylo svěřeno zeměměřičským inženýrům jak v IX. odboru min. tak i stát. obvod. úřadoven pro pozemkovou reformu.

b) Měřická služba u úřadů pro agrární operace. Je známo postavení našich kolegů u agrárních operací na Moravě, kde jejich situace neodpovídá ani znalostem zeměměřičských inženýrů specielně v otázkách pozemkových úprav, ani délce studia. Dožadujeme se proto, aby u úřadů pro agrární operace v zemi Moravskoslezské bylo zřízeno samostatné oddělení pro věci měřické, jemuž v čelo by byl postaven měřič-

ský inženýr, a aby měřičtí inženýři těchto úřadů byli přibíráni k organisaci a řízení scelovacích prací.

c) Měřická služba v podniku státní lesy a statky. Státní lesy a statky, spravované ministerstvem zemědělství (ústředním ředitelstvím státních lesů a statků), dosahují po provedení lesní reformy výměry asi 1,125.000 *ha* půdy. Tato velká výměra pozemková vyžaduje rozsáhlých zeměměřičských prací k účelům vlastní evidence majetkové i pro jiné účely správy státních statků a lesů. Požadujeme proto, aby pro tyto nové úkoly státní správy byla u správy státních lesů a statků organisována měřická služba, vykonávaná a vedená měřičskými inženýry a aby za tím účelem byl systemisován dostatečný počet míst měřičských úředníků jak v ústředním ředitelství státních lesů a statků (v VIII. odboru min. zemědělství) pro organisaci a vedení, tak u jednotlivých ředitelství státních lesů a statků pro výkonnou službu zeměměřičskou.

III. Ministerstvo železnic. Je známo, že měřická služba u železničního podniku vykazuje řadu nedostatků, zaviněných jednak tím, že není jednotně z ústředí ministerstva vedena, ale též tím, že železniční správa až do nedávna nepřijímala dorost a dosavadní personál na vzrůstající úkoly nestačil. Proto v pamětním spise žádáme, aby bylo zřízeno u ministerstva železnic samostatné měřické oddělení pro věci měřické s měřičským úředníkem v čele a aby stav měřičských úředníků v oboru ministerstva železnic byl rozšířen tak, aby mohly být vykonány všechny nutné měřické práce účelně a řádně,

IV. Ministerstvo veřejných prací.

a) V ústředí min. veř. prací požadujeme, aby v zájmu bezvadného vykonávání agendy hraniční bylo nyní neobsazené místo přednosty oddělení D (věci státních hranic) svěřeno měřičskému úředníku.

b) Měřická služba u zemských úřadů. Zde žádáme: aby u každého zemského úřadu byla měřická služba soustředěna do jednoho samostatného oddělení pro věci měřické, aby v čelo těchto samostatných oddělení byl vždy postaven měřičský úředník a aby stav měřičských úředníků u všech zemských úřadů byl rozšířen tak, jak toho řádný chod služby vyžaduje.

c) Ředitelství pro stavbu vodních cest. V tomto úřadě, jehož úkoly neustále stoupají, žádáme: aby byla zřízena samostatná skupina pro věci měřické v čele s odborným měřičským úředníkem, aby v rámci této skupiny byl zřízen náležitý počet měřických oddělení, jimž v čele by byl vždy měřičský úředník, a aby počet míst pro měřickou službu v tomto úřadě byl zvýšen.

C. Platové a postupové poměry měřičských úředníků státních. Z našeho osobního hlediska jako státních zaměstnanců jest tato kapitola nejbolestnější. Platový zákon dnes platný byl vydán v roce 1926, tedy rok před prodloužením našeho studia a před vydáním katastrálního zákona, jenž teprve náležitě zhodnotil naši službu ve všech odvětvích státní správy. Platový zákon nám ublížil — jest možno použít tohoto slova — v každém směru, zejména však v oněch opatřeních, které pamětní spis uvádí:

1. Čekatelské adjutum pro služební třídu I c je značně nižší než pro služební třídu I b a blíží se mnohem více adjutu služební třídy II.

2. Po čekatelské době jsou měřičtí úředníci zařazeni do t. zv. předstupně, rovnajícího se stupni 7 b. Tím jsou měřičtí úředníci citelně a neodůvodněně zkráceni o plné dva roky, neboť jejich tříleté vysokoškolské studium je pouze o jeden rok kratší vysokoškolského studia ostatních vysokoškoláků, avšak postupově jsou za nimi o plná tři léta.

3. Činovné měřičských úředníků jest stanoveno ve stejné výši jako činovné pro úředníky středoškolské.

4. Náslužných přídavků dosahují měřičtí úředníci vždy po čtyřech letech, kdežto u všech ostatních i nejnižších kategorií státních úředníků jsou pro náslužné přídavky určeny lhůty tříleté.

Bylo by bývalo spravedlivým, kdyby státní správa pozdějšími administrativními opatřeními hleděla tuto křivdu napraviti. Nestalo se tak ani systemisací v r. 1927, ani resystemisací v r. 1930, ba naopak dalšími opatřeními byla naše posice dále ještě zhoršována (na př. interními směrnicemi o povyšování z r. 1934, jež se dále praktikují).

V sestavení podle jednotlivých odvětví státní správy upozorňuje pamětní spis na mnohé křiklavosti dnešní systemisace a žádá nápravu.

D. Úřední tituly státních měřičských úředníků. Jde o odůvodněný požadavek, aby měřičtí úředníci, zařazení do osobních stavů v ústředních úřadech, měli stejný titul jako ostatní vysokoškoláci, neboť titulová diferenciace nás snižuje v očích stran i ostatních úřednických kategorií. Spravedlivým byl by i požadavek, aby se na místo přídomku měřičský zavedlo označení technický pro úředníky měřické služby státní.

E. Závěr shrnuje přehledně naše požadavky.

Resystemisační požadavky jsou pak sestaveny v tabulkách, jež byly podle potřeby připojovány k jednotlivým expedovaným pamětním spisům jako přílohy.

Tolik bylo třeba říci o pamětním spise, který může sloužiti i k informaci širší veřejnosti o činnosti a uplatnění našeho stavu ve státní správě.

Pokud jde o ostatní činnost výboru v minulém správním období, uvedu alespoň toto:

Reforma zeměměřičského studia. Jednání o prohloubení a rozšíření zeměměř. studia v roce 1936 značně pokročilo. Vysoká škola speciálních nauk v Praze,

uznávajíc nerovnoměrnost v rozdělení studijní látky, nezbytnost prodloužení studijní doby i potřebu prohloubení některých disciplin, podala dne 30. dubna 1936 MŠANO návrh na rozšíření studia ze šesti na osm semestrů. MŠANO návrh na podzim m. r. rozeslalo ostatním vysokým školám, na nichž jest studium zeměměřičského inženýrství, které se dosud nevyjádřily. Do doby, než podají svá kladná vyjádření, nemůže ministerstvo školství o návrhu jednat. Spolek se snaží, aby p. ministra školství, dra Franka, informoval o našem stanovisku k této otázce a aby ho požádal o urychlené provedení studijní reformy.

Spolupráce s ostatními stavovskými organisacemi. 1. Vysokoškolský svaz. Pracovali jsme v úzkém styku především s touto vrcholnou organisací vysokoškolských zaměstnanců státních a jejím prostřednictvím s Exekutivou veř. zaměstnanců. Stálým delegátem ve Vys. svazu byl kol. Menčík z min. fin. Kromě toho jest náš člen kol. Ing. Petrlík z min. zemědělství za kategorii měřičských inženýrů zvolen místopředsedou V. S. a v této významné funkci se velmi stará o naše věci.

Pan prof. Bradáč zde podal důkladný přehled o stavu vysokoškolsky vzdělaného úřednictva a o jeho požadavcích. To, co bylo řečeno obecně, vztahuje se pochopitelně i na nás. Dovolil bych si to doplniti ještě tím, že Vys. svaz všímá si především, zásluhou prof. Bradáče, též našich specielních požadavků. Důkazem toho jest, že v nejbližší době má býti vyslána deputace k ministrovi Frankemu jako předsedovi min. personální komise, aby mu přednesla požadavky státních vysokoškolských úředníků a zvláštní bod jednání má býti věnován požadavkům měřičských inženýrů. Deputace zúčastní se též zástupce našeho spolku. Považuji za svou povinnost, abych při této příležitosti jménem spolku p. prof. Bradáčovi poděkoval za hájení našich zájmů.

2. Ústředí správních inženýrů (ÚSI). Stejně účinně jsme spolupracovali s tímto svazem. Máme v něm několik delegátů a I. místopředsedu, jímž je kol. Ing. Rajtr z min. zemědělství. ÚSI. v poslední době provádí velkou dotazníkovou akci zejména mezi mladšími kolegy, jejíhož výsledku míní použíti pro podání návrhů na reformu veřejné správy. Kromě toho pracuje ÚSI na návrhu resystemisace pro všechna ministerstva, v nichž jest inženýrská služba.

3. Spolupráce s kolegiálními spolky zeměměřičskými. Se Spolkem čs. zeměměřičů, zájmovou skupinou SIA, Jednotou civil. geometrů a klubem měřičských inženýrů hlavního města Prahy byli jsme ve stálém styku prostřednictvím Svazu spolků zeměměřičských inženýrů. Společně s tímto svazem jsme pořádali přednášky: Ing. Klusáčka z Bratislavy „O kmenových knihách silničních na Slovensku“, Doc. Dr. K. Veitha „Unifikace knihy pozemkové v ČSR. s ohledem na zápis veřejného statku“. Resoluce, jež z této druhé přednášky vyšla a jež byla uveřejněna též v Z. V. byla naším spolkem zaslána na patřičná ministerstva jako podnět k dalšímu úřednímu jednání.

Bylo požádáno min. financí, aby pro všechny výkonné katastrální měřické úřady odebíralo povinně Zprávy veřejné služby technické, jako oficielní technickou státní revui, jež obsahuje mnohé důležité výnosy a články, mající značný význam pro technické úřady, jimiž katastrální měřičské úřady jsou.

K návrhu naší slovenské odbočky bylo požádáno ÚSI, aby jménem spolků v něm sdružených žádalo o zvýšení kancelářského a kreslířského paušálu nejméně na 5 Kč.

V letošním roce byla likvidována komise, jež vydala Zeměměřičský kalendář v r. 1934. Výtěžek byl částečně rozdělen mezi zúčastněné spolky, část pak ponechána jako základ pro příští vydání kalendáře a pořadníku.

Upsali jsme za spolek půjčku na obranu státu 2500 Kč; mnozí kolegové upisovali v úřadech i soukromě.

Sebrali jsme a Vys. svazu předložili vhodný materiál pro přípravu novely § 142 plat. zák. o započítávání předchozích služeb státních. Pět konkrétních žádostí jsme předložili Vys. svazu se žádostí za intervenci na příslušných ministerstvech.

K žádosti kol. Kondra a Hejla dali jsme materiál pro jednání na schůzi západočeského okrsku, kterou tito kolegové svolali. Schůzka byla dosti četně navštívena. Mnohým kolegům jsme podali informaci o studijních možnostech, o jejich platových a jiných nárocích a pod.

Učinili jsme patřičné kroky ve věci memoranda ústředí zájmových skupin inženýrů vodohospodářských a kulturních při SIA v Praze, jehož obsah jest všem kolegům znám z 3. čísla a celou záležitost vedeme v pečlivé patrnosti.

Výbor se snažil, aby náš spolek sdružoval pokud možno všechny měř. inženýry ze všech odvětví státní služby. Není třeba dokazovati, že jen v jednotném a pevném šiku můžeme nejsnáze dosíci parity s ostatními stavy a že je proto nutností a povinností nás všech tento pevný šik stavěti. Záměrná výstavba jednotné organisace státních měř. úředníků, prováděná soustavně již po několik let, se daří. Překvapilo nás proto, že před měsícem rozhodli se kolegové jednoho úřadu v Praze v počtu 23 vystoupiti z našeho stavovského spolku s platnosti od konce t. r., aniž by udali důvody, pro něž vystupují. Výbor pojednal pečlivě o eventuelní příčině tohoto kroku zmíněných kolegů a dospěl k názoru, že žádné z opatření valné schůze, výboru nebo předsednictva našeho spolku nebylo takového rázu, aby poškodilo zájmy celé skupiny těchto kolegů nebo, aby jiným způsobem nebo rozhodnutím jim dala příčinu k vystoupení ze stavovské organisace. Naopak byla vždy dána kolegům tohoto úřadu příležitost, aby své zájmy chránili voleným členem ve výboru. Vý-

bor spolku se proto rozhodl vzíti jejich oznámení o vystoupení na vědomí; považuje však za nutné zpraviti o tom valnou schůzi s tím dodatkem, že čin jmenovaných kolegů nemůže považovati za stavovsky správný a uvědomělý. Není nás, zeměměřičů, mnoho a máme mnoho požadavků k prosazování a stavovská nesvornost mohla by naše stavovské zájmy vážně ohroziti.

Zeměměřiči na sjezdu SIA v Plzni. Sjezdu SIA, konaného počátkem druhé poloviny června v Plzni zúčastnili se také zeměměřičtí inženýři. Dne 18. června 1937 konalo se v Měšťanské besedě plzeňské zasedání zájmových skupin při SIA, mezi nimi též skupiny zeměměřičské. Na schůzi promluvili měř. rada státní obvodové úřadovny pro pozemkovou reformu ing. J. Hauk o tom, jakým způsobem se projevila pozemková reforma v katastrální mapě. O aktualitách zeměměřičských promluvil prof. Petřík. Schůzi zahájil velmi pěkným úvodním slovem ing. Doležal, který vzpomněl zápasů zeměměřičů ve státních službách o uplatnění a o spravedlivé hájení požadavků. Velmi zdařilá schůzka, k jejímuž zdaru přispěla nemálo i západočeská skupina spolku zeměměřičských inženýrů státních, byla příležitostí k dokonalé informaci o zápasech, které vedou státní zeměměřičtí inženýři při uplatňování svých požadavků a které vede celý stav o uskutečnění čtyřletého studia. Debaty zúčastnilo se dosti kolegů. Bylo mluveno o větší propagaci stavu a zeměměřičské práce vůbec a poukázáno zejména na to, že pozemková reforma byla a je velmi vhodnou příležitostí k takové propagaci. Zdařilá schůze zájmové skupiny zeměměřičů při SIA u příležitosti sjezdu v Plzni splnila své poslání. Je stavovskou povinností všech kolegů, aby se nepropásla ani jediná příležitost, která by umožnila uplatnění našich kolegů. *zh.*

Z Jednoty čs. úředně autor. civil. geometrů v Praze. Schůze pracovního výboru konala se dne 7. srpna 1937 v Praze, za přítomnosti 10 členů a dvou hostů za kolegy slovenské a podkarpatoruské, kol. Ing. Rudolfa Tvarůžka z Bratislavy a kol. Ing. Jaroslava Bittsánského ze Žiliny. Nepřítomnost omluvilo pět kolegů.

Po zahájení schůze kol. předseda Ing. Fürst uvítal kolegy ze Slovenska, kteří byli současně s kol. Ing. Faltusem za Moravskoslezsko na dvou předešlých schůzích pracovního výboru zplnomocněni zakročiti jménem všech kolegů v ČSR na příslušných místech v zájmu našeho stavu. Po referátu zmocněných kolegů a po všeobecné debatě poděkoval kol. předseda za dosud učiněné zákroky a jmenovaní kolegové byli jednomyslně pověřeni i nadále hájením stavovských zájmů.

Pracovní výbor Jednoty již před rokem doporučil kolegům, aby k hájení místních hospodářských zájmů ustavili se v krajinská volná sdružení v rámci naší Jednoty. Před schůzí pracovního výboru konala se porada zástupců všech již stávajících sdružení a o výsledku porady referovali kol. Ing. Faltus, Ing. Štech a Ing. Tvarůžek. Kol. předseda upozornil, že jest při zakládání nových krajských anebo oblastních sdružení zachovati jednotný postup. Úkolem takovýchto sdružení bude projednávání místních poměrů stavovských i hospodářských. Ve věcech zásadně důležitých rozhoduje Jednota. K projednání přípravných prací sejdou se zástupci všech místních sdružení o 3. hod. odpoledne před schůzí pracovního výboru Jednoty, jež bude svolána na den 4. září 1937.

Jednohlasně byli přijati za členy Jednoty kolegové: Ing. Bedřich Müller v Židlochovicích, Ing. Mikuláš Kupfer v Blatné, Ing. Rudolf Tvarůžek v Bratislavě, Ing. Alois Komzák v Brně, Ing. Frant. Helsner v Brně, Ing. Bohuslav Šindýlek v Brně, Ing. Otto Reutter v Brně a Ing. Ladislav Bittsánský v Žilině.

Po projednání došlých stížností a žádostí schůze skončena. *Ref. Ing. Vlk.*

Různé.

René Danger, předseda Union des Géomètres-Experts français, čestný člen Spolku čs. zeměměřičů, zahraniční člen Masarykovy Akademie práce atd. byl rozhodnutím presidenta Československé republiky vyznamenán řádem Bílého lva 4. třídy za zásluhy občanské. Řád předán mu byl naším vyslancem v Paříži Dr. Osuským v pátek 16. července t. r. v době zasedání mezinárodního zeměměřičského kongresu v Paříži, jehož účastníci mohli ihned p. R. Dangerovi k udělené poctě osobně blahopřáti. Jménem čs. zeměměřičů blahopřála mu čs. delegace na kongresu. Opakujeme toto přání v našem časopise a projevujeme radost nad vyznamenáním p. René Dangera nejen proto, že je příslušníkem našich řad, nýbrž i proto, že ho známe jako vzácného přítele celého našeho národa.

Vysoká škola technická Dr. M. R. Štefánika v Košicích zřízena byla zákonem ze dne 25. června t. r. čís. 170 Sb. z. a n. Bližší zprávy o projednávání tohoto zákona Národním shromážděním přineseme z důvodů redakčních až v příštím čísle.

Mezinárodní zeměměřičský kongres konal se v Paříži ve dnech 15.—18. července t. r. Kongresu, o němž přineseme v některém z příštích čísel podrobnější zprávy, zúčastnila se z Československa delegace v níž byli pp. prof. J. Petřík, prof. Dr. Ryšavý, prof. Dr. Fiala, Ing. Dr. V. Kolomazník a Ing. Boh. Pour.

Mezinárodní sjezd pro dějiny reálných a technických věd koná se ve dnech 22. až 27. září t. r. v Praze pod protektorátem p. presidenta republiky Dr. E. Beneše. Předsedou organisačního výboru je prof. Dr. Quido Vetter, místopředsedou prof. J. Petřík. Jednání rozděleno je do 6 sekcí. Jednou z nich je sekce pro vědy technické včetně věd vojenských, v níž budou kromě jiných přednášeti též prof. Dr. A. Tichý z Brna a Ing. Dr. Hruban z Přerova.

Za redakci odpovídá Ing. Bohumil Pour. — Tiskem Akciové moravské knihtiskárny Polygrafie v Brně.
Nakladatel: Spolek československých zeměměřičů v Praze.